

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра соціального забезпечення та управління персоналом

Затверджено

на засіданні кафедри
соціального забезпечення та управління персоналом
економічного факультету

Львівського національного університету
імені Івана Франка

(протокол № 1 від 28 серпня 2023 року)

в.о. завідувача кафедри Наталія ШЕГИНСЬКА

Силабус з навчальної дисципліни
«Основи демократії та права людини»,
що викладається в межах ОПП «Соціальне забезпечення»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів спеціальності «Соціальне забезпечення»

Назва дисципліни	Основи демократії та права людини
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, просп. В. Чорновола, 61
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра соціального забезпечення та управління персоналом
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 “Соціальна робота” 232 “Соціальне забезпечення”
Викладачі дисципліни	Кадикало Оксана Ігорівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри соціального забезпечення та управління персоналом
Контактна інформація викладачів	ел. пошта oksana.kadykalo@lnu.edu.ua тел. +380672722502 Кафедра соціального забезпечення та управління персоналом, каб.330, проспект В.Чорновола, 61
Консультації з питань вивчення дисципліни	У день проведення практичних занять за розкладом. Також можливі он-лайн консультації через Zoom та телеграм. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка дисципліни	https://econom.lnu.edu.ua/course/osnovy-demokratii-ta-prava-liudyny
Інформація про дисципліну	Навчальна дисципліна є вибірковою, викладається протягом 3 семестру. Обсяг дисципліни становить <u>4</u> кредити ЄКТС, атестація: залік
Коротка анотація дисципліни	Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб сформувати у студентів знання щодо реалізації своїх прав і обов’язків як члена суспільства, усвідомлення цінностей громадянського суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини та громадянина України
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи демократії та права людини» є формування у здобувачів вищої освіти знань, щодо розуміння причинно-наслідкових зв’язків розвитку демократизації суспільства й уміння їх використовувати в професійній діяльності та характеристик прав та обов’язків громадян України
Література для вивчення дисципліни	Законодавство: <ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України від 28.06.1996 р. <i>Вісник Верховної Ради України</i>. 1996. № 30. Ст. 141. 2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. URL:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015 3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Міжнародний документ від 11 листопада 1950 року. URL:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004 4. Міжнародний Пакт про громадянські і політичні права. Міжнародний документ від 16.12.1966 року. URL:http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043 5. Конвенція про права дитини. Міжнародний документ від 20 листопада 1989 року. Редакція від 20.11.2014 року URL:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_021 6. Конвенція про захист прав людини і гідності людської істоти в зв’язку з використанням досягнень біології та медицини від 4 квітня 1997 року. URL:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_334.

7. Декларація про заходи щодо ліквідації міжнародного тероризму від 9 грудня 1994 року.
URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_502
8. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
9. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.
10. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
11. Виборчий кодекс України від 19.12.2019 р. № 396-IX.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
12. Цивільний кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 р. // *Голос України*. – 2003. – № 45-46, 47-48.
13. Сімейний кодекс України від 10.01.2002.// *Відомості Верховної Ради України*. - 2002. - №21-22. - ст. 135.
14. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10 груд. 1971 р. № 322-VIII. *Верховна Рада України* : [сайт].
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
15. Господарський процесуальний кодекс України : Закон України від 16 лист. 1991 р. № 1798-XII. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
16. Господарський кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 р. // *Голос України*. – 2003. – № 49-50.
17. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06 лип. 2005 р. № 2747-IV. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
18. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 лип. 2012 р. № 5076-VI. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
19. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02 черв. 2011 р. № 3460-VI. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
20. Закон України “Про політичні партії в Україні” від 05.04.2001 р. // *Відомості Верховної Ради України*. – 2001. – № 23. – Ст.118.
21. Закон України “Про благодійну діяльність та благодійні організації” від 03.07.2012 р. // *Відомості Верховної Ради України*. – 2013. – № 25. – Ст.1350.
22. Закон України “Про інформацію” від 02.10.1992р // *ВВР України*. – 1992. - №48. – ст.650.
23. Закон України “Про електронний цифровий підпис” від 22.05.2003 року// *ВВР України*. – 2003. - № 36. – ст. 276
24. Закон України від 20.11.2003 р. “Про захист суспільної моралі” // *Відомості Верховної Ради України*. – 2004. - №14. – ст.192.
25. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4.11.1950 р. // *Права людини: Міжнародні договори ООН і РЄ*. – К., 2001.

Базова література

26. Демократія: від теорії до практики. Г. Берроуз, І. Совсун, С. Бурув та ін. Київ, 2019. 59 с. ^[1]_[59]

	<p>27. Право та правопорядок як виміри європейського соціуму / Українська людина в європейському світі: виміри ідентичності : навчальний посібник / кол. авторів ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С.Смовженко, д-ра філос. наук, проф. З.Е.Скринник. – К. : УБС НБУ, 2015. – 609. С</p> <p>28. Соціальна відповідальність суспільних інститутів: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / редкол. ; за наук. ред. А. Я. Кузнєцової, Л. К. Семів, З. Е. Скринник. — Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. — 311 с.</p> <p>29. Кадикало О.І. Особливості нормативно-правового забезпечення соціального захисту окремих верств населення в Україні. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2021. № 3. ^[1]_{SEP}</p> <p>30. Кадикало О.І. Актуальні проблеми соціального захисту населення України в умовах воєнного стану. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2022. Том 33 (72) № 2. С. 10-14.</p> <p>31. Воронянський О.В. Політологія: підручник / [Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І.В.]; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. - Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. - 179 с. ^[1]_{SEP}</p> <p>32. Піча, В. М. Політологія: підручник для студ. вищ. закл. освіти / В. М. Піча, Н. М. Хома ; за заг. ред. В. М. Пічі. – 5-те вид., випр. і допов. – Львів : Магнолія, 2017. – 304 с.</p> <p>Інформаційні ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://www.rada.gov.ua – Верховна Рада України 2. http://www.nbuv.gov.ua — Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського 3. http://www.rada.kiev.ua — Бібліотека Верховної Ради України 4. http://www.scilib.uniy.kiev.ua — бібліотека Київського національного університету ім. Тараса Шевченка 5. http://www.ukma.kiev.ua — наукова бібліотека Національного університету Києво-Могилянська академія 6. http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/index.htm – Форум права (електронне наукове фахове видання) 7. <i>Офіційне представництво Президента України // Режим доступу: www.president.gov.ua</i> 8. <i>Урядовий портал : єдиний портал органів виконавчої влади України // Режим доступу: www.kmu.gov.ua</i> 9. <i>Верховний Суд України: інформаційний сервер // Режим доступу: www.scourt.gov.ua</i> <p>Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>
Обсяг курсу	Обсяг дисципліни становить 4 кредитів ЄКТС, 120 годин, з яких 48 годин становить контактна робота з викладачем (32 годин лекцій, 16 годин практичних занять), 72 години становить самостійна робота
Очікувані результати навчання	Після успішного вивчення навчальної дисципліни у здобувачів вищої освіти формуються такі компетентності:

	<p>ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 16 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо</p> <p>СК1 Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави;</p> <p>ПРН 2 Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення;</p> <p>ПРН 8 Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення</p> <p>ПРН 16 Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення.</p> <p>Крім того, очікується набуття здобувачами наступних навичок (soft skills) :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналітичні навички: вивчення концептуальних аспектів соціального забезпечення, що дозволить розвинути здатність аналізувати, прогнозувати проблеми у сфері соціального забезпечення, розбирати ці проблеми на складових частинах та визначати оптимальні рішення. 2. Навички критичного мислення: дисципліна спонукає до критичного аналізу та оцінки інформації, теорій та концепцій, що сприяє розвитку в здобувачів здатності обґрунтовувати свої погляди та приймати інформовані рішення. 3. Комунікаційні навички : вивчення дисципліни розвиває вміння висловлювати свої думки письмово та усно, спілкуватися з іншими людьми, а також слухати і розуміти інших. 4. Навички роботи в команді: використання інтерактивних методів навчання розвиває у здобувачів вміння працювати в групах, спільно досягати цілей і вирішувати колективні завдання. 5. Лідерські навички: вивчення дисципліни сприяє розвитку лідерських якостей, зокрема здатності до організації соціального забезпечення. 6. Навички прийняття рішень: здатність до аналізу та вибору оптимальних рішень є важливою для здобувачів, які вивчають соціальне страхування. 7. Гнучкість : вивчення концепції соціального страхування розвиває здатність адаптуватися до змін у суспільстві, які відбуваються на сучасному етапі в умовах війни.
Ключові слова	Демократія, конституціоналізм, політичні партії, закон, право, вибори, громадянське суспільство
Формат курсу	Очний
Теми курсу	Дивитись схему курсу
Підсумковий контроль	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення дисципліни студенти потребують базових знань зі вступу до фаху, правового забезпечення діяльності суб'єктів господарювання

Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції (оглядові, тематичні), семінарські/практичні (презентація, дискусія, відповіді на питання), виконання письмових завдань, тестування.		
Необхідне обладнання	Мультимедійний пристрій, роздаткові матеріали, підключення до мережі Інтернет		
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Максимальна кількість балів
	1. Бали поточної успішності за участь у практичних та лабораторних заняттях		
	Критерії оцінювання		5 балів
	«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.		5
	«4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.		4
	«3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.		3
	«2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.		2
	«1» – студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.		0-1
	Максимальна кількість балів за участь у практичних заняттях		70 балів
	2. Самостійна робота студентів (СРС)		
	Критерії оцінювання		

	Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі.	
	<i>Максимальна кількість балів за участь у самостійній роботі</i>	10 балів
	3. Додаткові бали	
	Критерії оцінювання	
	Нарахування додаткових балів відбувається за написання тез доповідей / участь у діяльності наукового гуртка / участь у наукових семінарах та круглих столах / участь у заходах неформальної освіти (за отримання сертифікатів про проходження навчання на різних освітніх платформах (Coursera, Prometheus тощо)	
	<i>Максимальна кількість додаткових балів</i>	20 балів
	<i>Поточний контроль</i>	РАЗОМ – 100 балів
	<p>Підсумкова оцінка за семестр є сумою оцінок, отриманих студентом за поточне оцінювання на практичних заняттях, оцінки за підсумковий контроль знань та компетентностей студентів у вигляді семестрового заліку, оцінок за роботу на практичних заняттях та додаткові бали. Максимальна семестрова оцінка становить 100 балів</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (конспект промови, соціальний проект...).</p> <p>Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – 20% від визначених балів за даний вид роботи. Студенти виконують декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Перескладання (модулів, контрольних робіт) відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, довідка про стан здоров'я).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Політика щодо відвідування: Відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять курсу) є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись в он-лайн формі. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література надається викладачем виключно в освітніх цілях, без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання літературних джерел, яких немає серед рекомендованих</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності <u>не толеруються</u>.</p>	
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.	

Схема курсу

Тижні	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Література, ресурси в інтернеті	Завдання години	Термін виконання
1	Тема 1. Витоки та сутність демократії. Предмет, завдання та зміст навчальної дисципліни «Демократія: від теорії до практики». Передумови формування демократії в Україні. Сутність та зміст демократії, її основні ознаки.	Лекція Самост. роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,26,27,31 інформаційні ресурси	2 год. 4,5 год	Один тижень
2	Тема 2. Загально-правові аспекти основних засад демократії в Україні Нормативно-правові засади здійснення демократії: загальна характеристика. Основні види демократії і в Україні. Електронне урядування та електронна демократія в Україні. Пряма демократія. Представницька демократія. Індекс демократії в Україні. Основні елементи демократії: вибори як елемент демократії.	Лекція Практичні/ Семінарські Заняття Самост. роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,26,32 інформаційні ресурси	2 год. 2 год. 4,5 год Доповідь тести	Один тижень
3	Тема 3. Основні принципи демократії Сутність та загальна характеристика поняття принципів демократії. Основні види принципів демократії. Принцип законності в демократії. Принцип поділу влади. Принцип виборності основних органів державної влади. Принцип участі громадян у виборах інших формах демократії. Принцип толерантності. Принцип прозорості. Принцип демократизму. Принцип плюралізму. Принцип гласності. Принцип рівності. Принцип незалежного контролю. Ознаки, що характерні для принципів демократії. Основні проблеми реалізації принципів демократії в Україні.	Лекція Самост. роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 26,27,28,32 інформаційні ресурси	2 год. 4,5 год.	Один тижень
4	Тема 4. Права та свободи людини: способи та засоби їх захисту в демократичному суспільстві Сутність та походження прав людини. Покоління прав людини: основні види прав людини.	Лекція Практичні/ Семінарські Заняття Самост.роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2,3,4,5,27	2 год. 2 год. 4,5 год Доповідь Тести Презентації	Один тижень

	Основні обов'язки держави відносно прав людини: поважати захищати, втілювати. Негативні та позитивні права людини.		інформаційні ресурси		
5	Тема 5. Способи та засоби захисту прав та свобод людини в демократичному суспільстві Основні документи у сфері захисту прав людини. Національні механізми захисту прав людини: дієве законодавство, правоохоронні органи, судова система, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, громадські організації тощо. Захист прав людини під час воєнних дій.	Лекція Практичні/ Семінарські Заняття Самост.роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 2,3,4,25,29 інформаційні ресурси	2 год. 2 год. 4,5 год Доповідь тести	Один тиж день
6	Тема 6. Демократія в Україні та механізми її реалізації Сутність, загальна характеристика та значення демократії. Розподіл влади в Україні на законодавчу, виконавчу та судову. Державна влада та публічна влада: сутність та загальна характеристика. Система стримувань та противаг. Сучасний адміністративно-територіальний устрій України. Вибори, виборчі системи, політичні партії та їх функції. Роль влади у вирішенні питань суспільства, сучасний стан соціально-економічного розвитку України.	Лекція Самост.роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 26,27,28 інформаційні ресурси	2 год. 4,5 год	Один тиж день
7	Тема 7. Теорія конституціоналізму Теорія конституціоналізму (Дж. Локк, Ш.-Л. Монтеск'є), конституція та її роль у державі. Поняття, сутність і характерні ознаки конституціоналізму як політико-правового явища. Форми правління: президентська, парламентська, змішана.	Лекція Самост. роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,31,32 інформаційні ресурси	2 год. 4,5 год	Один тиж день
8	Тема 8. Конституціоналізм та Україна Україна та конституціоналізм. Розвиток конституціоналізму на українських землях (Руська правда, Литовські статuti, Конституція Пилипа орлика, Універсали Української Народної республіки, Конституції СРСР, Конституція України та етапи її трансформації). Конституційний розвиток після прийняття Конституції України 1996 р. Конституційна реформа.	Лекція Практичні/ Семінарські Заняття Самост. роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,27,28,31 інформаційні ресурси	2 год. 2 год. 4,5 год Презентації	Один тиж день

	Політико-правова характеристика сучасного етапу становлення нової конституційної системи України				
9	Тема 9. Вибори в Україні Поняття та функції виборів. Конституційно-правовий інститут виборів: загальна характеристика. Становлення інституту виборів в Україні. Види виборів і виборчих систем в Україні. Мажоритарна, пропорційна та змішана виборчі системи: основні характеристики.	Лекція Практичні/ Семинарські Заняття Самост.роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,11,27 інформаційні ресурси	2 год. 2 год. 4,5 год Доповідь тести	Оди н тиж день
10	Тема 10. Виборче право та виборчі системи в Україні Виборче право України. Об'єктивне і суб'єктивне, активне та пасивне виборче право. Конституційно-правові принципи виборів в Україні: суверенності народу; єдиновладдя народу; повновладдя народу; безпосереднього волевиявлення народу; поєднання безпосередньої і представницької демократії; пріоритетності безпосереднього народовладдя в системі демократії; політичного плюралізму; конституційності й законності; загальності у здійсненні безпосереднього народовладдя; рівності у здійсненні безпосереднього народовладдя; відкритості та гласності тощо. Юридична відповідальність за порушення законодавства про вибори в Україні.	Лекція Самост. роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,11,28,31 інформаційні ресурси	2 год. 4,5 год	Оди н тиж день
11	Тема 11. Політичні партії як основний інститут демократичної політичної системи Поняття та сутність політичної партії. Право громадян на об'єднання в політичні партії. Специфіка законодавчого регулювання статусу політичних партій в сучасній Україні.	Лекція Самост. роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,20,22,31,32	2 год. 4,5 год	Оди н тиж день
12	Тема 12. Діяльність політичних партій в Україні Конституційні гарантії діяльності політичних партій. Обмеження щодо утворення і діяльності політичних партій. Функції політичних партій у демократичному суспільстві: участь у політичному управлінні; добір	Лекція Практичні/ Семинарські Заняття Самост. роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,20,27,28 інформаційні ресурси	2 год. 2 год. 4,5 год Доповідь Тести по законодавст ву	Оди н тиж день

	політичних лідерів і еліт; представництво суспільних інтересів; узгодження різних соціальних інтересів; залучення громадян до участі в політиці; забезпечення конкуренції у боротьбі за політичну владу; формування громадської думки щодо суспільно важливих питань; формування й забезпечення легітимності політичної системи.				
13	Тема 13. Громадянське суспільство та участь громадян у суспільному та політичному житті Основні підходи до визначення та характеристики громадянського суспільства. Загальна характеристика громадянського суспільства та його складові. Роль та призначення громадянського суспільства в розбудові демократії. Основні інститути громадянського суспільства. Функції громадянського суспільства. Молодь та громадянське суспільство.	Лекція Самост. роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,4,10,27 інформаційні ресурси	2 год. 4,5 год	Один тижень
14	Тема 14. Гендерна політика і демократія. Основні підходи до розуміння гендерної термінології («гендер», «гендерна рівність», «гендерні стереотипи», «гендерний мейнстрімінг» тощо). Причини виникнення гендерної нерівності. Співвідношення паритетної демократії та гендерної рівності.	Лекція Практичні/ Семинарські Заняття Самост. роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,14,19,26 інформаційні ресурси	2 год. 2 год. 4,5 год Доповідь Презентації	Один тижень
15	Тема 15. Громадянськість та демократія. Сутність та зміст громадянськості, її основні ознаки. Обов'язки громадян в умовах демократії. Роль влади у створенні умов для громадянської участі. Рівні залучення громадян владою: від маніпуляції до делегування повноважень та громадського контролю. Загальна характеристика концепції громадянськості Джоела Вестхаймера та Йозефа Кагне: громадянин, який несе особисту відповідальність; громадянин, який бере активну участь; громадянин, орієнтований на справедливість та правосуддя.	Лекція Практичні/ Семинарські Заняття Самост. роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,22,24,31 інформаційні ресурси	2 год. 2 год. 4,5 год Презентації	Один тижень
16	Тема 16. Демократичні основи політичного життя сучасного суспільства. Типи політичних режимів.	Лекція Самост. роб	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення	2 год. 4,5 год	Один тижень

	<p>Методологічні підходи до аналізу демократії. Народ в системі політичної влади. Сучасний стан України з точки зору політичного режиму.</p>		<p>дисципліни» силябусу: 27,28,32 інформаційні ресурси</p>		
	<p>Разом:</p>			<p>120 год. Лекції : 32 год. Практичні/ Семінарські :16 год. Самост.роб ота: 72 год.</p>	

**Доцент кафедри соціального забезпечення
та управління персоналом**

Оксана Кадикало